15.2.2017

Hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtajana Hanna Nordström

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle

Asiantuntijakuuleminen 16.2.2017/HE 72/2016 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI KANSAINVÄLISEN AVUN ANTAMISTA JA PYYTÄMISTÄ KOSKEVASTA PÄÄTÖKSENTEOSTA (HE 72/2016 vp)

Puolustusministeriö on 18.5.2016 ja 25.5.2016 antanut puolustusvaliokunnalle asiantuntijalausunnot hallituksen esityksestä laiksi kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta (72/2016 vp).

Perustuslakivaliokunta on antanut 13.12.2016 lausunnon edellä mainitusta hallituksen esityksestä (PeVL 64/2016 vp - HE 72/2016 vp).

Perustuslakivaliokunnan lausunnosta todetaan kunnioittavasti seuraava.

Perustuslakivaliokunnan lausunnosta puolustusministeriön kannalta keskeisimpiä ovat 4 §:n kiireellisyysmenettelyä koskevat kannanotot. Puolustusministeriön käsityksen mukaan kiireellisyysmenettelyn mahdollistaminen myös sotilaallisten voimakeinojen käyttöä sisältävän avun osalta on keskeinen osa esitystä. Puolustusministeriön käsityksen mukaan lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentin poistaminen perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti jättää lainsäädäntöön merkittävän aukon. Tämän vuoksi puolustusministeriö katsoo, että tulisi vielä harkita päätöksentekomenettelystä säätämistä niissä kiiretilanteissa, joissa tarvittaisiin nopeutettua päätöksentekomenettelyä verrattuna hallituksen esityksen 2 ja 3 §:n mukaiseen normaaliin päätöksentekomenettelyyn.

Esimerkkejä kiireellisistä tilanteista, joissa voitaisiin tarvita sääntelyä nopeutetusta päätöksentekomenettelystä sotilaallisia voimakeinoja sisältävän avun osalta voisivat olla EU:n keskinäisen avunannon lausekkeeseen tai yhteisvastuulausekkeeseen vetoaminen kuten Pariisin terrori-iskuissa vuonna 2015, terroristien kaappaama ilmaalus, joka olisi tulossa Suomen ilmatilaan ja suuntamassa esimerkiksi ydinvoimalaa kohti, vedenalainen toiminta Suomen lähialueilla tai Suomen kansalaisiin kohdistuva evakuointioperaatio kriisialueelta. Poikkeuksellisissa tilanteissa aikaikkuna tehokkaalle reagoinnille voi jäädä hyvinkin lyhyeksi. Kyse voi olla vähimmillään jopa minuuteista tai tunneista.

On mahdollista, että joku valtio pyytäisi Suomelta apua tällaisen vaikean ja nopeaa reagointia edellyttävän tilanteen torjumisessa tai Suomi itse voisi olla tilanteessa, jossa apua olisi kyettävä pyytämään kiireellisesti. Puolustusministeriö pitää erittäin tärkeänä, ettei suljettaisi pois mahdollisuutta antaa tai pyytää apua tällaisissa vakavissa tilanteissa. Kiireellisyysmenettelyä koskevan sääntelyn puuttuminen olisi muun muassa Suomen ja Ruotsin välisen puolustusyhteistyön syventämistä rajoittava tekijä ja heikentäisi yleisemminkin esityksen hyödyllisyyttä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi